

Bellgården og Jacobsfjorden

Kartforretning 2/5-1750 (Oi-serien)

Arkivreferanse:

Bergen byarkiv, Magistratens arkiv, BBA-0651-Oi:3 (C. 1749-1756)

Fol. 52

Angaaende Aafiordens et Belgaardens General Grundmaaling.

Anno 1750 den 2dre May, I anledning af denne Stads Welbyrdige, Welædle, ædle og Welwiise Hr: Magistrats ergangne Resolution og foranstaltning, teignet paa een fra Sr: Henrich Petter Pegelau,¹ Petter Strasborg,² Sören Kahrs³ og Madame Gedsche Salig Claus Crons,⁴ til Welbemeldte Hr: Magistrat indgivne Requisition, med Hr: Byefoged Dasses paafulgte opnæfnelse, som et effter andet lyder saaledes:

Titul til Magistraten!

At faae een Rene Adskillelse imellem Vores udi Aafiorden og Belgaarden beliggende og ved vores handels-stuer henhørende Grunder; Saa behøves enn lovlig Grundmaalings Forretning Generaliter over eenhvers Eiendom effter anwiisning og adkomster udi Vedkommendes tilkaldelse, paa Det Wi eenher for Sig, dereffter een behørig og af 4re Mænd giørende forretning kand blive meddelt beskreven.

Wi forbliver.

Bergen
Den 1ste Maj 1750

Titul Ydmygste Tienere
Paa Sr: Henrich Petter Pegelaus, Petter Strasborgs, Sören Kahrhes og Madame Gedsche Salig Claus Krohns veigne underskriver effter ordre J. F. Cramer

Fol. 53

Effter ovenstaaende Wilde de 4re Mænd som Hr: Byefoged Dass opnævner, naar de af Raadstue-Tieneren effter dend Deputerede Raadmands berammede tiid bliver advahret, forföye sig til indbemeldte Grunder, udi Hr: Raadmand Christen Montagnes⁵ samt Grundfrel-

-
- 1 Henrich Peter Pegelau (1698-1758) er nevnt som eier av handelsstue nr. 2 i Bellgården i 1734 (Christian Koren Wiberg, 1899. Det tyske kontor i Bergen, s. 170).
  - 2 Strasborg er i 1728 nevnt som eier og egenforvalter av handelsstue nr. 1 (sjøstuen) i Jacobsfjorden (Koren Wiberg 1899: 171).
  - 3 Kahrs står nevnt som egenforvalter i handelsstue nr. 1 (sjøstuen) i Jacobsfjorden i 1754, mens Gabriel Kahrs står oppført som egenforvalter der i 1754 (Koren Wiberg 1899: 171).
  - 4 Madame Gedsche var enken etter Claus Krohn (1691-1744), som er nevnt som egenforvalter i handelsstue nr. 2 i Jacobsfjorden i 1728. Ved Claus Krohns død tok en av sønnene, Danckert Danckertsen Krohn over som handelsforvalter, men da Danckert kjøpte sin egen stue i Kappen i 1754, overtok en annen av sønnene etter Claus Krohn, som også het Claus Krohn, som Madame Gedsches handelsforvalter i Jacobsfjorden. Krohn tok først borgerskap i 1768 (Koren Wiberg 1899: 171, Fossen 1979: 700).
  - 5 Christen Thomassen Montagne (1670-1752).

ses Eieres overværelse, saavelsom vedkommende Naboers Lovlige tilkaldelse, tage benefnte Grunder udi forsvarlig opmaaling i sine rette lengde og breede, saaledes at Reqvirenterne enhver for Sig draver et rigtig Grundmaalings brev effter begiær kand meddeles, da saa vel Ejeren som vedkommende Naboer, ved Grundemaalings forretningen har at framviise Deres adkomst breve til efftersiun om nogen skulle befindes at være fornærmet, hvilket med Grunders Afritzning udi Raadstuen Grundmaalings Bogen indføres, og ved Raadstue-skriveren gives beskrevet. Bergen ut

Supra   H: M: Forman,⁶   D: P: Fasting
                     S: Storm,   J. Friman

Til at fuldføre ovenmeldte Grundmaaling forsvarlig, og saaledes som overstaaende paateigning formelder, opnævnes hverd de 4re Mænd Sr: Ludolph Kramer, Sr: Johan Hammechen,⁷ Sr: Georg Meyer, og Sr: Christopher Bagge.

Bergen ut Supra
H: C: Dass

Vare Wi forsamlede for at foretage General Grundmaalings forretning over heele Aafiordens et Bilgaardens Grunder paa Contoiret, hvor de var nærværende paa Magistratens veigne Hr: Raadmand Hans Risbrich, Raadstue Tieneren fremstod og forklarede til denne Forretning at have varslet efterskrevne, Nemlig Naboeene Sr: Christian Vedler, Petter Staaman,⁸ og Johan Georg Rosentræder,⁹ paa Nordre siide, anstødende til Aafiorden, ligeledes Nabon udi Bilgaarden, Monsr Gerhard Greve,¹⁰ Naboeene udi Holmedahlens Nordre Siide, Sr: Bertel Rich¹¹ Johan Hinrich Egerking¹² og Johan Henrich Rulfs.¹³ De som tager Grunde frelse: Hr: Proust Ole Tideman, Madame Wessel, Sr: Hans Both; Paa Manufactur huusets veigne, Sr: Johan Lampe, Paa Skoelens eller Lectoratets Veigne, ellers var varslet Sr: Herman Kehlenbeck¹⁴ og Sr: Jochim Friderich Gerdes som forhen maalingmænd ved indført Monsr Greves handelsstues Ejendom, af hvilke mødte Monsr Greve,

6 Henrik Madsen Forman ble valgt til viseborgermester året før, i 1749 (Anders Bjarte Fossen 1979, Borgerskapets by. Bergen bys historie 2, s. 711).

7 Johan Hammecken var kontorkjøpmann. Ble actein ved Det norske kontor i 1754 (Fossen 1979: 683).

8 Peter Staman er nevnt som egenhandler i stue nr. 2 i Svensgården i både 1723 og 1783 (Koren Wiberg 1899: 189).

9 Johan Georg Rosentræder er oppført som handelsforvalter i stue nr. 4 i Svensgården i både 1729 og 1740 (Koren Wiberg 1899: 189-90).

10 Gerhard Greve er nevnt som egenhandler i handelsstue nr. 2 (sjøstuen) i Bellgården i 1745 (Koren Wiberg, 1899: 170).

11 Berthold Rieck står oppført som egenhandler i stue nr. 4 (sjøstuen) i Holmedalen i 1740 (Koren Wiberg 1899: 158-59).

12 Johan Hinrich Egerking er nevnt som egenhandler i stue nr. 3 i Holmedalen i 1750 (Koren Wiberg 1899: 158-59).

13 Johan Hinrich Rulfs er oppført som egenhandler i stue nr. 2 i Holmedalen i 1740 (Koren Wiberg 1899: 158-59).

14 Kehlenbeck står oppført som egenhandler i stue nr. 1 (sjøstuen) i Holmedalen i 1750 (Koren Wiberg 1899: 158).

Herman Kehlenbech og Jochim Gerdes; samt Jaen

[Ny side]

Henrich Eggerking, som tager sig alle Lovlige Reservationer Reserveret. Thy blev med forretningen fortaaret og enhvers Grunder, saaledes som de nu bebyggt er og forefindes effter Reqvirenternes andviisning afmaalte og befunden som følger: Fram til Bryggen

Norden eller Nordvest af Aafiorden er hr. Petter Strasborgs handelsstue, hvilken blev først opmaalet og befunden at være i breeden frammentil fra Sr: Christian Vedelers Ejendom af, $9 \frac{3}{4}$ allen, foruden svalen som er 2 all; breed, vel maalt, gjør tilsammen den fulde breede frammen til paa Sydvestre siide $11 \frac{3}{4}$ all: siger Elleve allen og Tre kvarter foruden draabefald og oven til er bredden = $13 \frac{1}{4}$ allen, siger Tretten allen og en kvarter. Lengden paa deen handelsstues Grund er $28 \frac{3}{4}$ all: siger aatte og Tiuge allen Tree kvarter Sydvest og Nordøst op til Krohns Ejendom, som dernest blev maalt og befunden i lengden sydvest og Nordøst = $20 \frac{1}{4}$ allen, og i breeden 14 all: siger Fiorten allen, maalt fra Saalen i Gaarden til Væggen indvendig, og foruden draabefald.

Hernæst oven for er Sr: Søren Kahrhes Ejendom, hvilket blev opmaalet og befunden at være i lengden sydvest og Nordøst op til førstbemtte Strasborgs Ejendoms Taske = $22 \frac{1}{8}$ allen, siger Toe og Tiuge en aattende-deel allen, og i breeden Nordvest og Sydøst indvendig maalet, foruden Væggen og draabefald 14len, siger Fiorten allen, /: deen saavelsom sistbemtte

Mad: Chrons Grund, er fri Odels-Grunder hvoraf ingen Grundleje svares:/ bemtte Strasborgs Taske var i længden Sydvest og Nordøst $13 \frac{7}{8}$ allen, siger Tretten Syv attende del all; og i breeden Sydøst og Nordvest = $13 \frac{1}{2}$ allen indvendig maalet foruden Væg og draabefald.

Hernest er Mad: Krohns Taske, som i lengden befandtes at være = 14 allen, siger Fiorten allen, og i breeden $13 \frac{1}{2}$ allen, siger Tretten og een halv allen. Nest her oven for er atter

Sr: Kahrres Ejendom som befandtes i lengden Sydvest og Nordøst = $29 \frac{1}{2}$ allen, siger Nii og Tiuge allen To kvarter, og i breeden Sydøst og Nordvest $7 \frac{3}{4}$ allen, foruden svahlen som er 4 allen tilsammen $11 \frac{3}{4}$ allen, siger Elleve allen og Tree kvarter. Hernest oven for er

Sr: Strasborgs Ejendom som befandtes i lengden $10 \frac{7}{8}$ allen og i breeden $9 \frac{1}{2}$ allen, siger Ni og en halv allen. Og atter hernest oven for, Mad: Krohns Ejendom og saa kaldede kielder, som befandtes i lengden Sydvest og Nordøst, saavidt Grundmuuret er = 14 all., og med Standerverk = $6 \frac{3}{4}$ all: tilsammen $20 \frac{3}{4}$ all:, siger Tiuge allen og Tree kvarter; Alle forestaaende Grunder som paa Norden eller Nordvestre siide af gaarden er beliggende, ere maalt i breeden med svahle som saaledes under eet hvert alenmaals breede er indbegreben, men ubereignet Væg og draabefald paa Nordvæstre siide. Dernæst maalte vi skiøtningsstuens Øde Grund/: som omtrent mit imellom Aafiorden og Bilgaarden er beliggende, og er til fælles for samtlige Naboer, Nemlig: Reqvirenterne saavel som Gerhard Greve:/ saaledes: at Bilgaardens beboere bemeldte Greve og Henrich Petter Pegelau tilhører den halve del, og Aafiordens beboere, Nemlig Mad: Krohn, Petter Strasborg og Søren Kahrs den andre halve del; Sammen befandtes /: følgelig adkomst beewares udviis :/ at være i lengden sydvest og nordøst op til Ildhuuset = 28 al: siger Tiuge og aatte allen, og i breeden = 14 all:, siger Fjorten allen Sydøst og Nordvest. Imellem bemlte Grund og Aafiordens opmaalte Grunder paa Nordvestre siide, er 2 all: knap, saa og ligeledes 2 all: knap paa Sydøstre siide, mellem denne og Bilgaardens Grunder. Forbemeldte Ildhuus som paa samme maade er til fælles for begge Gaarders beboere, blev dernest opmaalt og befunden at være i lengden fra Skiødningsstuens Grund af Sydvest og Nordøst 13 all:, siger Tretten allen, og i lengden = $9 \frac{3}{4}$ all:, siger Ni allen og tre kvarter. Imellom dette Ildhuus og dend ovenfor staaende Grundmuurede kielder, er ene Pasagie = 3. allen breed, denne bemeldte kielder er 4re af disse 2de Gaarders Naboer tilhørende, Nemlig Sr: Pegelau, Petter Strasborg, Søren Kahrs og Gerhard Greve, hvilken blev først opmaalt udvendig og med brandmuur, og befunden i længden Sydvest og Nordøst $20 \frac{1}{2}$ allen, siger Tiuge og een halv allen, samt i breeden Sydøst og Nordvest = 16 allen, siger sexten allen. Dernest maalte vi indvendig og uden Muur eenhver Kielders størrelse saaledes: Sr: Pegelaus kielder i Sydre hørne er i lengden indvendig Sydvest og Nordøst $12 \frac{1}{2}$ allen, siger Tolv og een halv allen, og i breeden = $6 \frac{1}{2}$ all:, Seigr Søren Kahrs kielder i Westre hørne og Sr: Strasborgs i Nordre hørne er af lige størrelse Nemlig 9 all:

[Ny side]

lang, og $6 \frac{1}{2}$ all: breed. Oven for denne

kielder er een hauge, der ligesom Skiødningstuen og Ildhuuset tilhører alle 5 i Gaarden boende Naboer, hvilken blev opmaalt, og befunden at være i længden fra kielderen af, lige op til Nordre hjørne langs med øvre Gade = 26 all.; siger Tiuge og sex allen, foruden Steengierdet paa begge sider. Paa sistbemlte hjørne, ned til Mad: Krohns kielder er Grundens længde 29 allen.; siger Tiuge og Nii allen. Paa den anden eller Sydøstre side udi Bilgaarden som blev maalt, og strekker sig i længden Sydvest og Nordøst fra Gerhard Greves Ejendom af, op effter 37 3/4 all: siger Tredive og Syv allen Tree kvarter, og i bredden 15 3/4 allen, siger Femten allen og tree kvarter med Svahl. Her oven for er Seigur Pegelau tilhørende een part i een øde Grund langt fra sidstbemlte Ejendom af, Conform dend over Gerhard Greves Ejendom pasherede Grundmaalings Forretnings slutning op effter = 13. all.; siger Tretten allen, og i bredden fra Egger-Kings Ejendom af, = 10 1/2 all.; siger Tii og een halv allen foruden Svahl. Hernest er Greves Grunder, og atter de oven for een øde Grund Pegelau tilhørende, som befandtes i længden = 15 all: siger Femten allen med fri Draabefald, og i bredden 10 1/2 all: siger Tii og een halv allen, alt med Sædlands allen maalt.

Hvilke opmaalte Grunders Situation og beskaffenhed nærmere erfahres af dende forretning nu befindende afritzning, hvorunder tillige er betiegned Gerhard Grewes Ejendoms Grunder, som af forhen opnefnte Mænd, er taget under opmaalning, ligesom og denhvers Grund med sin Colleur er betiegned, Nemlig Sr: Petter Strasborgs – med rød, Mad: Krohns, blaag, Pegelaus grøn, og Sr: Gerhard Grewes Guul, samt alle felles Grunderne sorte. Effter dito afritznings nærmere udviis Grundeleje af fornstaaende og nu opmaalte Grunder, svares Aarlig saaledes: af Sr: Pegelau = 3 rdr 2 ort 10 skilling, til Proustiet og i Ledangel = 3 ort.; af Sr: Petter Strasborg i alt 15 mark (ort) 14 skilling; til Manufacturhuuset, og Ledangel 2 ort.; mad: Krohn = 9 mark (ort): 1 skilling, til Sr. Søren Kahrs, som for sig og hende betaler Aarlig til Mad: Wessel = 3 rdr 2 ort.; samt Ledangel hver 2 ort.; her foruden svares for haugens, Kielderens, Ildhuusetz og Skiøtnings-Stuens Grunder aarlig Grundeleje til Lectoratet af Sr: Strasborgs, Mad: Krohns, og Sr. Søren Kahrs, hver 3 skipper Ruug, og af Sr. Pegelau, og Mad: Grewe, hver 4 1/2 Skippe. Disse 2de sidste som er Bilgaardens eller Aafiordens Sydøstre sides beboere, har Brygge og Vinde Seperat fra de andre 3de Naboer paa Nordvestre. Videre var saaledes ej ved denne Forretning at Observere, men enhver begiærte sig Vedborligt forretning beskrevet og afritzset. Dettz til stadfæstelse under vore hænder og forseiglinger. Actum Bergen Ut Supra.

Fol. 55

[Tegning av gården]

